

MINISTERSTVO
KULTURY

Změny v oblasti památkové péče v souvislosti s novým stavebním zákonem

JUDr. Martin Zídek
odbor památkové inspekce
Ministerstva kultury České republiky

24. celostátní konferenci o územním plánování a stavebním řádu
Zlín, 2. listopadu 2023

Orgánní struktura

Byla zachována dosavadní orgánní struktury orgánů státní památkové péče. Těmito orgány jsou:

- obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
- krajské úřady,
- Kancelář prezidenta republiky,
- Památková inspekce Ministerstva kultury,
- Ministerstvo kultury.

Nově je výslovně mezi orgány státní památkové péči zmíněna Kancelář prezidenta republiky - § 27b zákona o státní památkové péči.

Základem pro dosavadní postavení Kanceláře prezidenta republiky jako orgánu státní památkové péče je vládní nařízení č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu.

Obnova KP a posuzování zásahů v PR, PZ a OP

Okruh prací, které jsou podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči obsahem spojení „*obnova kulturní památky*“, se nemění.

Zásadnější změny jsou obsaženy v § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Předmětem posouzení budou:

- a) stavba,
- b) změna stavby
- c) terénní úprava,
- d) umístění nebo odstranění reklamního zařízení,
- e) umístění nebo odstranění reklamního nebo informačního poutače, pokud nejde o reklamní zařízení podle stavebního zákona,
- f) odstranění stavby,
- g) úprava dřevin ve smyslu § 6a odst. 1 zákona o státní památkové péči nebo
- h) udržovací práce na nemovitosti v památkové rezervaci (dále jen „PR“), památkové zóně (dále jen „PZ“) nebo v ochranném pásmu podle § 17 zákona o státní památkové péči (dále jen „OP“).

Obnova KP a posuzování zásahů v PR, PZ a OP

Stávající výkladové principy u prací popsaných v § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči budou zachovány u úpravy dřevin ve smyslu § 6a odst. 1 zákona o státní památkové péči a udržovacích prací na nemovitosti v PR, PZ a OP.

U řady pojmů je třeba respektovat jejich obsah, který vyplývá ze stavebního zákona (tím je zákon č. 283/2021 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

- stavba - § 5 odst. 1 stavebního zákona
- změna stavby - § 6 odst. 1 a 2 stavebního zákona
- terénní úprava - § 8 stavebního zákona
- reklamní zařízení - § 7 odst. 2 stavebního zákona

Obnova KP a posuzování zásahů v PR, PZ a OP

Výstup orgánu státní památkové péče podle § 14

Rozhodnutí

- movité kulturní památky
- úpravy, které z povahy věci neřeší stavební právo, např. úprava dřevin v PR, PZ nebo OP
- záměry, které jsou z hlediska stavebního práva v režimu volném (zejména § 171 a § 214 stavebního zákona)
- ideové záměry, typicky studií hmotového řešení atp.

Závazné stanovisko, popř. koordinované závazné stanovisko

- ve věci bude dále rozhodovat stavební úřad

Dělicí kritérium nově popsáno v § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči

Nedoložení závazného stanoviska k žádosti

Ačkoli § 184 odst. 1 písm. f) stavebního zákona předpokládá, že součástí žádosti o povolení záměru je závazné stanovisko dotčeného orgánu, na **nepřipojení** takového **závazného stanoviska** nereaguje stavební úřad podle § 45 odst. 2 správního řádu jako na vadu podání. V takovém případě **si stavební úřad** podle § 184 odst. 3 stavebního zákona **vyžádá závazné stanovisko u dotčeného orgánu sám**. Orgán státní památkové péče vydává závazné stanovisko podle

- § 11 odst. 2 zákona o státní památkové péči* v případě kulturní památky, národní kulturní památky, nemovitosti v PR nebo v PZ
- § 29 odst. 2 písm. b) zákona o státní památkové péči v případě nemovitosti v OP

* Dosud toto zmocnění upravoval § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči.

Ochranné památkové pásmo

- ORP má stále v § 17 odst. 1 zákona o státní památkové péči a dále v § 218 odst. 2 nového stavebního zákona zachovánu pravomoc stanovit ochranné pásmo podle zákona o státní památkové péči.
- I nadále může obecní úřad obce s rozšířenou působností při vymezení ochranného pásma určit, u kterých nemovitostí v ochranném pásmu, nejsou-li kulturní památkou, nebo u jakých druhů prací na nich, včetně úpravy dřevin, je vyloučena povinnost posouzení zájmů státní památkové péče.
- Ochranné pásmo se podle § 17 zákona o státní památkové péči nově vymezuje **výlučně opatřením obecné povahy** a nikoli správním rozhodnutím jako dosud.
- Role odborné organizace státní památkové péče, kterou je Národní památkový ústav, byla při vymezování, změnách a rušení ochranného pásma zachována a Národní památkový ústav se povinně vyjadřuje jak k vymezení jakéhokoli ochranného pásma podle § 17 zákona o státní památkové péči, tak k jeho změně nebo zrušení.

Změna, popř. zrušení stávajícího ochranného pásma

- čl. V bod č. 1 zákona č. 284/2021 Sb.
- při změně ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, které bylo vymezeno podle dosavadních právních předpisů, se postupuje podle nového znění § 17 zákona o státní památkové péči.
- je bezpředmětné, kdy a jakým aktem bylo ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny vymezeno,
- **při změně ochranného pásma se bude postupovat podle nové úpravy a změna bude provedena opatřením obecné povahy.**

Přemístění stavby, která je kulturní památkou

souhlas s přemístěním stavby podle § 18 odst. 1 zákona o státní památkové péči **dvě možné formy.**

Rozhodnutí

Závazné stanovisko, popř. koordinované závazné stanovisko

- ve věci, o které **není příslušný rozhodovat stavební úřad** podle nového stavebního zákona
- ve věci, o které **je příslušný rozhodovat stavební úřad** podle nového stavebního zákona

dělicí kritérium nově popsáno v § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči

souhlas i nadále vydává krajský úřad

Územní plánování

Dotčenými orgány státní památkové péče jsou

Ministerstvo kultury - § 26 odst. 2 písm. c) zákona o státní památkové péči

- **vždy** při pořizování územního rozvojového plánu a zásad územního rozvoje
- při pořizování územního plánu nebo regulačního plánu, pokud je touto dokumentací **řešeno území, ve kterém se nachází památková rezervace, nemovitá věc nebo soubor nemovitých věcí zapsaných na Seznamu světového dědictví**

krajský úřad - § 28 odst. 2 písm. c) zákona o státní památkové péči

- při pořizování územního plánu nebo regulačního plánu, pokud je touto dokumentací **řešeno území, ve kterém se nachází národní kulturní památka nebo památková zóna**
- tento princip platí za předpokladu, že současně není dotčeným orgánem pro toto území Ministerstvo kultury

obecní úřad s rozšířenou působností - § 29 odst. 2 písm. c) zákona o státní památkové péči

- pokud není dotčeným orgánem ani Ministerstvo kultury ani krajský úřad

Územní plánování

Úprava dotčenosti při změně územně plánovací dokumentace

- **kdo byl dotčeným orgánem státní památkové péče při vydání územně plánovací dokumentace, je dotčeným orgánem i při změně této územně plánovací dokumentace**
- **je bezpředmětné, zda se v územní dotčeném změnou územně plánovací dokumentace nachází výše uvedený chráněný statek rozhodný jinak pro určení dotčenosti při vydávání této územně plánovací dokumentace**

Územní opatření

Dotčenými orgány státní památkové péče jsou při vydávání územního opatření o asanaci nebo stavební uzávěře

Ministerstvo kultury - § 26 odst. 2 písm. d) zákona o státní památkové péči

- pro území, ve kterém se nachází **památková rezervace, její ochranné pásmo nebo nemovitá věc nebo soubor nemovitých věcí zapsaných na Seznamu světového dědictví** nebo **jejich ochranné pásmo**

krajský úřad - § 28 odst. 2 písm. d) zákona o státní památkové péči

- pro území, ve kterém se nachází **národní kulturní památka, její ochranné pásmo, památková zóna** nebo **její ochranné pásmo**
- tento princip platí za předpokladu, že současně není dotčeným orgánem pro toto území Ministerstvo kultury

obecní úřad s rozšířenou působností - § 29 odst. 2 písm. d) zákona o státní památkové péči

- pokud není dotčeným orgánem ani Ministerstvo kultury ani krajský úřad

Nepředvídaný archeologický nález

Úprava dotčenosti při postupu podle § 266 stavebního zákona

obecní úřad obce s rozšířenou působností - § 29 odst. 2 písm. e) zákona o státní památkové péči

- při provádění obnovy kulturní památky
- prací na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale nachází se v památkové rezervaci nebo památkové zóně

Kancelář prezidenta republiky - § 27b odst. 1 zákona o státní památkové péči

- pro území národní kulturní památky Pražský hrad

krajský úřad - § 28 odst. 2 písm. d) zákona o státní památkové péči

- při provádění obnovy národní kulturní památky
- v ostatních případech, kdy není dotčeným orgánem obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo Kancelář prezidenta republiky

Další dílčí změny zákona o státní památkové péči

- promítnutí terminologie stavebního zákona i do úpravy přestupků v § 35 a § 39 zákona o státní památkové péči
- na území národní kulturní památky Pražský hrad může podle § 27b odst. 3 zákona o státní památkové péči archeologický výzkum provádět výlučně Archeologický ústav AV ČR
- s účinností od 1. 1. 2024 bylo vypuštěno časové omezení platnosti plánu ochrany památkové rezervace nebo památkové zóny podle § 6a odst. 2 zákona o státní památkové péči
- ve vazbě na tuto změnu došlo i ke změně vyhlášky č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón. Vyhláška č. 3/2023 Sb. tak mimo jiné vypouští z § 1 odst. 2 dosavadní písmeno d) vyhlášky č. 420/2008 Sb., které jako náležitost plánu ochrany stanovilo údaj o době závaznosti plánu ochrany. Vyhláška č. 3/2023 Sb. nabyla účinnosti 1. 7. 2023 a nechtěně tak předběhla vlastní změnu v zákoně o státní památkové péči o půl roku.
- pouze z terminologického hlediska bylo upraveno znění § 15 odst. 4 a § 23 odst. 5 zákona o státní památkové péči, aby znění těchto ustanovení respektovalo terminologii nového stavebního zákona.
- bez náhrady byla vypuštěna obsoletní úprava obsažená v § 11 odst. 1 zákona o státní památkové péči a stávající odstavce 2 a 3 byly označeny jako 1 a 2.
- V § 15 odst. 4 zákona o státní památkové péči byla vypuštěna dosavadní poslední věta, která upravovala dnes neaplikovatelnou vyznamovací povinnost obce, neboť socialistické společenské vlastnictví jako jedna z kategorií vlastnictví bylo zákonem č. 509/1991 Sb. s účinností k 1. 1. 1992 zrušeno.

Nabytí účinnosti výše uvedených změn

- nabytí účinnosti změn zákona o státní památkové péči předpokládaných v zákoně č. 284/2021 Sb. a zákoně č. 152/2023 Sb.
- zákon č. 152/2023 Sb. nabyl účinnosti 1. 7. 2023 a novelizoval mimo jiné zákon o státní památkové péči, ve znění zákona č. 284/2021 Sb.
- změny, které přinesl do zákona o státní památkové péči zákon č. 152/2023 Sb., mohou nabýt účinnosti až v momentě, kdy účinnosti nabude znění zákona o státní památkové péči spojené s úpravami předpokládanými zákonem č. 284/2021 Sb.
- **změny předpokládané v zákoně č. 152/2023 Sb. i v zákoně č. 284/2021 Sb. se stanou účinnými až 1. 1. 2024**
- **pozor na přechodné období, viz následující snímky**

Přechodné období

Do problematiky nejen památkové péče vstoupila úprava přechodného období nepřímo, a to prostřednictvím § 334a odst. 3 stavebního zákona, který zní:

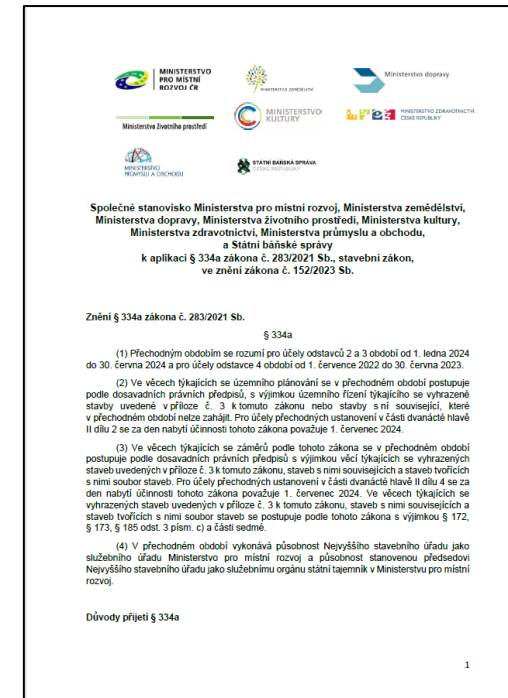
"Ve věcech týkajících se záměrů podle tohoto zákona se v přechodném období postupuje podle dosavadních právních předpisů s výjimkou věcí týkajících se vyhrazených staveb uvedených v příloze č. 3 k tomuto zákonu, staveb s nimi souvisejících a staveb tvořících s nimi soubor staveb."

Ustanovení § 334a odst. 2 stavebního zákona stanoví, že ve věcech týkajících se územního plánování se v přechodném období postupuje podle dosavadních právních předpisů.

Přechodné období

Principy obsažené v § 334a stavebního zákona platí i pro problematiku památkové péče

Podrobněji lze odkázat na **Společné stanovisko** Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství, Ministerstva dopravy, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva kultury, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva průmyslu a obchodu a Státní báňské správy k aplikaci § 334a zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění zákona č. 152/2023 Sb. Text tohoto [Společného stanoviska ministerstev k § 334a zákona č. 283/2021 Sb.](#) je připojen v příloze k této Informaci z PI a současně je umístěn na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj – <https://mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/stanoviska-a-metodiky/uzemni-rozhodovani-a-stavebni-rad>.

Přechodné období

V souladu se zákonem č. 195/2022 Sb. bylo pro stavební předpisy zavedeno přechodné období, které však dopadá i na problematiku státní památkové péče. V období od 1. ledna 2024 do 30. června 2024 tak budou souběžně platit dvě verze zákona o státní památkové péči, a to:

- [dosavadní znění zákona o státní památkové péči](#) ve věcech územního plánování a záměrů podle stavebního zákona z roku 2021, které nejsou uvedeny [v příloze č. 3](#) tohoto zákona,
- [nové znění zákona o státní památkové péči](#) ve věcech záměrů, které jsou uvedeny [v příloze č. 3 stavebního zákona z roku 2021](#), a v ostatních dosud neuvedených věcech.

Podrobněji tuto problematiku rovněž vysvětluje prezentace [Odložení účinnosti nového stavebního zákona a dopad na orgány státní památkové péče](#).

Podrobněji k této problematice

- [webové stránky Ministerstva kultury](#)
- *Zídek, Martin*: Změny v zákoně o státní památkové péči po přijetí nového stavebního zákona, verze 2.0, 3/2023, str. 10 – 30, ISSN 1211-6386.